

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ КОЛЕДЖ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ,
БУДІВНИЦТВА ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Білгород-Дністровського коледжу
природокористування, будівництва
та комп'ютерних технологій

Л.М. Попа

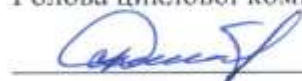
03 _____ 2021

Програма з історії України
для вступних випробувань
на основі повної загальної середньої освіти

Розглянуто та схвалено на засіданні

Циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін
Протокол № 13 від «25» березня 2021 р.

Голова циклової комісії

С. Д. Васілашко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентності абітурієнтів, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності Державному стандарту.

Програма вступного випробування з історії України розроблена з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України для закладів загальної середньої освіти. Вона охоплює шкільний курс історії України від найдавніших часів до сьогодення, містить пояснювальну записку, теми змісту навчального матеріалу, перелік основних питань, які виносяться на вступні випробування.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать :

хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність – уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність – уміння працювати з джерелом історичної інформації, інтегрувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен глибоко знати вітчизняну історію, вільно володіти історичними методами дослідження. Для успішного вивчення дисципліни «Історія України», абітурієнт повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми.

Програма вступних екзаменів з історії України охоплює всі розділи шкільної програми з курсу «Історія України».

У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти випускник, наводиться перелік основних питань, які виносяться на вступні випробування. Цей перелік дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при

підготовці до вступного екзамену з історії України.

Оцінювання результатів вступних випробувань передбачає оцінювання засвоєних абітурієнтами знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- спів ставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;

РОЗДІЛИ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Зміст програми.

1. Вступ Історія України як наука. Періодизація історії України. Джерела з історії України.

2 Стародавня історія України Поява і розселення людей на території України. Кам'яний вік. Палеоліт. Мезоліт. Неоліт. Форми суспільної організації у кам'яному віці. Енеоліт. Трипільська культура (етнічна приналежність;

поселення; господарство; релігія та культура). Бронзовий вік. Племена раннього залізного віку на території України: киммерійці, скіфи, сармати (суспільний устрій, релігія, господарство, військова справа). Античні міста-держави на території України (причини грецької колонізації, господарство; політичний устрій; культура і релігія; найбільші міста). Боспорське царство. Велике переселення народів. Давні слов'яни (походження; господарство; розселення). Східні слов'яни. Племена східних слов'ян (заняття, вірування, побут та звичаї). Історичні витоки Українського народу.

3 Русь - Україна (Київська держава) Розселення східнослов'янських племінних князів. Походження назв «Русь», «Україна». Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньополітична та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Правління Святослава. Правління Володимира Великого. Запровадження християнства як державної релігії. Реформи князя Володимира. Князювання Ярослава Мудрого. «Руська правда». Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Любецький князівський з'їзд. Князювання Володимира Мономаха. Правління Мстислава Володимировича. Суспільно-політичне та господарське життя Київської Русі. Соціальний устрій Русі. Боротьба з половецькою загрозою. Причини роздробленості Київської Русі. Наслідки розпаду Київської Русі. Розвиток освіти та культури Київської Русі.

4 Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (Королівства Руського) в 1238-1269 р.р.

Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя Галицько-Волинської держави. Соціальний устрій Галицько-Волинського князівства. Розвиток освіти та культури Галицько-Волинської держави.

5 Руські удільні князівства в складі іноземних держав у другій половині ХІУ – першій половині ХУІ ст. Кримське ханство Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Вхід українських земель до складу сусідніх держав. Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Правління князя Вітовта. Горodelьська унія. Князювання Свидригайла Ольгердовича. Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства та його перехід у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Виникнення Запорозької Січі. Соціально-економічний розвиток. Розвиток культури та освіти.

6 Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині ХУІ ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Економічне життя. Зміни у соціальній структурі. Повстання 1590-х р.р. 1620-1630-х р.р. Утворення

УГКЦ. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. «Ординація Війська Запорозького». Православна церква в другій половині XVI ст.- перші половині XVII ст.. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Братський рух. Пересопницьке Євангеліє. Берестейська церковна унія та її вплив на церковне життя. Утворення греко-католицької церкви. Освіта, культура і духовність.

7 Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст..

Національно-визвольна війна українського народу. Военні дії у 1648-1649 р.р. Зміни у суспільно-політичному житті. Утворення Української козацької держави – Війська Запорозького. Военно-політичні події 1650-1653 рр. Українсько-московські відносини. Переяславська рада. Березневі статті та їх значення. Завершення війни. Діяльність Богдана Хмельницького.

8 Козацька Україна наприкінці 50-80-х р.р. XVII ст.

Становище Української держави після смерті Богдана Хмельницького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-80-х р.р. XVII ст. Гетьманування І.Виговського. Умови Гадяцького договору. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. та її наслідки. Гетьманування Юрія Хмельницького. Початок поділу України. Період «Руїни» та його наслідки. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Умови та значення для України Бахчисарайського мирного договору та «Вічного миру». Роль і місце Запорозької Січі під час національно-визвольної війни та Руїни. Іван Сірко. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Слобідська Україна.

9 Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст..

Гетьманщина в 1687-1709 р.р. І. Мазепа. Коломацькі статті. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Причини, перебіг та наслідки національно-визвольного повстання на Правобережжі у 1700-1704 рр. Семен Палій. Північна війна і Україна. Повстання І. Мазепа. Переговори Мазепа зі шведською стороною і перехід на бік Швеції. Военно-політичні акції Петра І проти українців. Полтавська битва та її наслідки для України. Конституція П. Орлика та її історичне значення. Гетьманування І. Скоропадського. Решетилівські статті. Обмеження автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Гетьманування П. Полуботка. Гетьманування Д. Апостола. Правління гетьманського уряду. Історичні умови та особливості розвитку культури України.

10 Українські землі у другій половині XVIII ст..

Внутрішня політика К. Розумовського. Ліквідація автономії Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Гайдамацький та опришківський рухи. Коліївщина. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої. Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Приєднання Кримського ханства до Росії. Культура й духовність..

11 Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст..

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Військові поселення. Україна у війні 1812 р. Національне відродження в Україні. Декабристський рух в Україні. Південне товариство. «Руська правда» П. Пестеля. Розвиток національного руху. Кирило-Мефодіївське братство. Т.Г. Шевченко. Російські та польські суспільні рухи. Антифеодальний рух на українських землях. Виступи під проводом Устима Кармелюка. Київська козаччина.

12 Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Національне та соціальне становище українців в Східній Галичині, Закарпатті та Північній Буковині. Соціально-економічний розвиток Західної України. Антифеодальна боротьба на західноукраїнських землях. Повстання під проводом Л. Кобилиці. «Холерні бунти» в Закарпатті. Початок національного відродження в Західній Україні. «Руська трійця». Альманах «Русалка Дністрова». Революція 1848 – 1849 рр. на західноукраїнських землях. Діяльність Головної руської ради. Досвід парламентаризму. Національно-визвольний рух 1848 р. у Галичині.

13 Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст..

Розвиток освіти, науки. Література. Культурно-освітній рух. «Історія Русів». Архітектура. Образотворче мистецтво. Театр. Музика. Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

14 Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст..

Події кримської війни 1853-1856 р.р. на українських землях. Селянська реформа 1861 р.: мета, зміст, та наслідки. Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України: сільське господарство, промисловість, торгівля, фінанси. Соціальні зміни в Україні. Суспільно-політичне життя в Україні. Валуєвський циркуляр (1863 р.). Емський указ (1876 р.). Російський визвольний рух в Україні. Польський

визвольний рух в Україні. Хлопомани. Український визвольний рух. Діяльність громад. М. Драгоманов. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Діяльність народників в Україні. Діяльність «тарасівців». Національне відродження кримськотатарського народу.

15 Українські землі у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст..

Політика австрійського уряду щодо українських земель. Соціально-економічний розвиток Галичини, Буковини та Закарпаття. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.. Народовці (українофіли). Радикали. Москвофіли. Утворення політичних партій. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки наукового товариства імені Шевченка».

16 Культура України у другій половині XIX ст. – на початку XX ст..

Піднесення української культури. Освіта та наука. Розвиток літератури, архітектури, скульптури та живопису. Театр і музика. Підприємці-меценати. Релігія і церква.

17 Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 р.р.

Соціально-економічний розвиток українських земель. Утворення монополістичних об'єднань. Економічна криза 1900-1903 рр. та її наслідки. Передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. М. Міхновський. Україна в роки російської революції 1905-1907 рр. Українські парламентські громади в I та II Державних Думах. Земельна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну. Діяльність «Просвіти». Національна політика російського царизму в Україні у 1907-1914 рр. і посилення імперського наступу.

18 Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 р.р.

Соціально-економічний розвиток. Розвиток коопера-тивного руху. Радикалізація українського політичного руху. Вплив греко-католицької церкви на формування національної самосвідомості населення західноукраїн-ських земель.. Діяльність політичних партій Західної України.

19 Україна в роки Першої світової війни Україна в геополітичних планах

країн Антанти і центральних держав. Ставлення українських політичних партій до війни.. Національний рух на західноукраїнських землях. Діяльність Головної Української Ради, Союзу визволення України, Загальної Української Ради. Военні дії на території України в 1914-1917 р.р. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 р.р. Українські січові стрільці.

20 Початок української революції Причини, передумови, характер Української революції. Утворення Української Центральної Ради, формування

адміністративних, представницьких органів місцевої влади, українських і загальноросійських партій. В. Винниченко. М. Грушевський. С. Петлюра. Взаємовідносини Української Центральної Ради з Тимчасовим урядом. Основні положення I, II Універсалів Української Центральної Ради. Вплив корніловського заколоту на події в Україні. Причини, перебіг та результати боротьби за владу у Києві у жовтні – листопаді 1917 р. Проголошення УНР. Діяльність Генерального Секретаріату. Кримськотатарський національний рух. Роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві і Харкові, ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків по усуненню Української Центральної Ради. Причини, перебіг та наслідки першої війни радянської Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму.

IV Універсал Центральної Ради. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Вигнання більшовиків з території УНР. Похід П.Болбочана на Крим. Конституція УНР. Здобутки і прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці.

21 Розгортання української революції. Боротьба за відновлення державності Гетьманський переворот. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині і Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 р.р.. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший замовний похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 р.р.). Культура і духовність.

22 Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні Процес входження УСРР до складу СРСР. Причини, масштаби та наслідки голоду 1921-1923 рр. Роль радянських і зарубіжних організацій допомоги голодуючим. Причини, цілі, заходи, особливості впровадження непу в Україні та його наслідки. Входження УСРР до складі СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика «коренізації». Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія ліквідації неписьменності дорослих. Культура, духовне життя.

23 Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні Причини, цілі, характер, джерела та результати форсованої індустріалізації. Причини, цілі, характер, етапи, методи здійснення та

результати насильницької колективізації. Причини, масштаби, наслідки Голодомору 1932-1933 рр. - як геноциду українського народу. Причини, цілі, методи здійснення, масштаби та наслідки репресій в Україні та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Релігійна політика радянської влади, її наслідки. Політичні процеси 20-30-х р.р. ХХст. Згорання українізації. Культ особи. Великий терор. Розстріляне відродження. Національно-демографічні зміни.

24 Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Становище українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Національна політика Польщі, Румунії та Чехословаччини на українських землях, просвітні організації краю та міжнаціональні відносини. Українська кооперація. Українські політичні партії в Польщі, Румунії та Чехословаччині, їхні цілі, ідеологічні засади, соціальна база, методи діяльності. Українська військова організація та ОУН. Причини та наслідки Татарбунарського повстання. Перебіг визвольної боротьби в Закарпатті. Карпатська Україна і Карпатська Січ. Причини та наслідки поразки українців Закарпаття у боротьбі за збереження державності. Культура та духовність. Політичне і культурне життя еміграції.

25 Україна в роки Другої світової

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Суть радянсько-німецьких договорів 1939 р. та їх вплив на долю західноукраїнських земель. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Холмщини, Південної Бессарабії. Політика «радянізації» західних областей України. Масові політичні репресії 1939-1940 р.р. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на радянсько-німецькому фронті у 1941-1942 рр. Причини поразок радянських військ у перші місяці війни, мобілізаційні заходи, особливості проведення евакуації. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок» в Україні. Масове знищення мирного населення. Голокост. Причини розгортання, джерела формування, час існування, течії, організаційні та координуючі структури руху Опору, його цілі, форми та методи боротьби. Партизанський рух. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Поліська Січ. Діяльність ОУН і УПА. Українсько-польське протистояння. Перебіг подій на радянсько-німецькому фронті у 1942-1943 р.р. та на завершальному етапі війни, діяльність різних течій руху Опору. Вигнання німецьких військ та їх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація Кримських татар та інших народів Криму. Внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками. Результати й наслідки війни для України та її народу. Українське питання на Тегеранській Ялтинській і Потсдамській конференціях. Культура і духовність.

26 Україна в післявоєнні роки

Зовнішньополітична діяльність УРСР, її політичне та економічне становище. Встановлення кордону з Польщею, Чехословаччиною і Румунією. Адміністративно-територіальні зміни в Україні, особливості, результати та наслідки відбудови промисловості та сільського господарства. Причини, масштаби, наслідки голоду 1946-1947 рр. Матеріально-побутове становище населення. «Радянізація» західних областей. Протистояння радянської влади та національно-визвольного руху в західних областях України. Операція «Вісла» і «Захід». Розвиток системи освіти, науки, літератури і мистецтва. Причини, цілі, заходи, результати і наслідки політико-ідеологічного тиску на культуру.

27 Україна в умовах десталінізації

Суспільно-політичне та соціально-економічне становище України на початку 50-х рр. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. Причини десталінізації і лібералізації суспільного життя. Зміни в адміністративно-територіальному устрої УРСР. Входження Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС та його вплив на українське суспільство. Зміни в управлінні господарством. Причини впровадження раднаргоспів, здобутки та проблеми розвитку промисловості і сільського господарства наприкінці 50-х – у першій половині 60-х рр.. Історичні умови розвитку української культури. Процес ідеологізації культурного життя. Розвиток освіти, наукові здобутки українських учених. Вплив десталінізації на літературно-мистецьке життя та прояви його пожвавлення. Державна політика щодо церкви. «Шістдесятники». Передумови, причини, особливості зародження дисидентського руху, його течії та вимоги. Антирежимні виступи 1960-х р.р. Культура і духовність.

28 Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Суспільно-політичне та соціально-економічне становище України у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр.. Період застою. Сутність Конституції УРСР 1978 р. та політико-правовий статус України у складі СРСР. Здобутки, проблеми та особливості індустріального розвитку УРСР, її місце в загальносоюзному комплексі. Становище в сільському господарстві, процеси, які відбувалися в українському селі. Здобутки і проблеми розвитку соціальної та національної сфер, фактори, які впливали на них. Дисидентських рух, його течії, форми і методи боротьби, значення. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура і духовність.

29 Відновлення незалежності України Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення автономної Республіки

Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визначення України. Культура. Духовне відродження.

30 Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 р.р. та в 1998-2004 р.р. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х р.р. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

31 Творення нової України

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013р.р. Авторитарний режим В.Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ.

1. Стародавня історія України. Поява та розселення людей на території України, еволюція їх фізичного типу, заняття доби привласною чого господарства.
2. Поширення землеробства та скотарства на землях України. Трипільська культура.
3. Кочовики за раннього залізного віку. Кіммерійці, скіфі, сармати.
4. Античні міста-колонії у Північному Причорномор'ї та Криму.
5. Перші згадки про давніх слов'ян. Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.
6. Розселення східнослов'янських племінних союзів. Руська земля.
7. Утворення Русі-України (Київської держави) . Внутрішньо- та зовнішньо-політична діяльність перших київських князів.

8. Державотворення кінця X ст.- середини XI ст. запровадження християнства як державної релігії.
9. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст.
10. Роздробленість Русі-України (Київської держави).
11. Суспільно-політичне та господарське життя Русі-України.
12. Культура й духовність Русі-України (Київської держави).
13. Утворення та розбудова Галицько-Волинської держави(королівства Руського). Князювання Данила Романовича.
14. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя.
15. Культура та духовне життя Королівства Руського (Галицько-Волинської держави).
16. Вхід українських земель до складу сусідніх держав у XIV – першій половині XVI ст..
17. Особливості перебування руських земель у складі Великого князівства Литовського.
18. Утворення кримського ханства.
19. Виникнення українського козацтва.
20. Соціально-економічне життя українських земель у другій половині XIV – першій половині XVI ст..
21. Культура й духовність. України в другій половині XIV – першій половині XVI ст..
22. Люблінська унія та її вплив на українські землі.
23. Запорозька Січ.
24. Утворення реєстрового козацтва. Ординація козаків.
25. Повстання кінця XVI – початку XVII ст. в Україні.
26. Берестейська унія та її вплив на розвиток церковного життя в Україні.
27. Культура та духовне життя в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст..
28. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.: причини, початок, перші перемоги козацького війська.
29. Утворення української козацької держави – Гетьманщини.
30. Зміни в соціально-економічному житті козацької України.
31. Військові дії у 1650-1653 р.р.

32. Українсько-московський міждержавний договір 1794 р. та його наслідки для України.
33. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-х – 80-х р.р. ХУІІ ст..
34. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана Івана Мазепи.
35. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України у 20-30-х р.р. ХУІІ ст.. правління гетьманського уряду.
36. Гетьманування Кирила Розумовського.
37. Обмеження та ліквідація автономного устрою Гетьманщини.
38. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришківський рух.
39. Культура та духовне життя України в другій половині ХУІІ- ХУІІІ ст..
40. Особливості перебування українських земель у складі Російської імперії наприкінці ХУІІІ ст. – у першій половині ХХ ст..
41. Кирило-мефодіївське братство.
42. Соціально-економічний розвиток України у першій половині ХІХ ст..Початок промислового перевороту.
43. Особливості розвитку українських земель у складі Австрійської імперії наприкінці ХУІІІ ст. – першій половині ХІХ ст..
44. Особливості перебування українських земель у складі Російської імперії у другій половині ХІХ ст..
45. Реформи 1860-1870 р.р. ХІХ ст. та їх наслідки.
46. Політика російського царизму щодо України у другій половині ХІХ ст..
47. Українське національне відродження у ХІХ ст.
48. Культура та духовність України у ХІХ ст..
49. Українські землі у складі Австро-Угорщини у другій половині ХІХ ст..
50. Соціально-економічний розвиток України у 1900-1914 р.р. Земельна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну.
51. Події революції 1905-1907 р.р. в Україні.
52. Українські землі в складі Австро-Угорщини 1900-1914 р.р. Піднесення українського національного руху.
53. Україна в роки Першої світової війни.
54. Революційні події в Україні в 1917 - на початку 1918 р.р.
55. Універсали Української Центральної Ради (УЦР).
56. Окупація більшовицькою Росією України. Бій біля станції Крути.

57. Державний переворот і утворення Української держави П.Скоропадського.
58. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П.Скоропадського.
59. Прихід до влади Директорії УНР.
60. Внутрішньо- та зовнішньополітичний курс Директорії.
61. Західноукраїнська Народна Республіка.
62. Встановлення радянської влади в Україні в 1920 р.
63. Культура та духовність в Україні в 1917-1920 р.р.
64. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні.
65. Нова економічна політика в Україні: причини, суть та наслідки.
66. Наука, культура і духовне життя в Україні у 1920-х р.р.
67. Форсована індустріалізація в Україні.
68. Насильницька колективізація в Україні.
69. Голодомор 1932-1933 р.р. в Україні – геноцид українського народу.
70. Масові репресії. Розстріляне відродження.
71. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.
72. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Хотинщини та Південної Бессарабії, Північної Буковини.
73. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії 1941-1942 р.р.
74. Окупація України військам Німеччини та союзниками. «Новий порядок». Голокост.
75. Рух опору в Україні.
76. Вигнання німецьких військ та їх союзників з території України.
77. Депортація кримських татар та інших народів Криму.
78. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.
79. Україна в перші повоєнні роки (1945- початок 1950-х р.р.). Масовий голод 1946-1947 р.р.
80. Радянська Західної України. Масові депортації. Збройний опір осередків ОУН і УПА.
81. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 р.р.).
82. Децентралізація управління промисловістю. Вплив аграрної політики М.Хрущова на сільське господарство України. Соціальна політика.
83. Зародження опозиційного руху в Україні.
84. Україна в умовах загострення кризи Радянської системи (1965-1985 р.р.).

85. Дисидентський рух : течії, форми і методи боротьби.
86. Кримськотатарський національний рух .
87. Розвиток науки, культури і духовності в Україні в 1950-ті -1980-ті р.р.
88. Україна в умовах «перебудови» а СРСР.
89. Відновлення незалежності України (1985-1991 р.р.).
90. Становлення України як незалежної держави.
91. Державотворчі процеси в незалежній Україні.
92. Економіка України у 1991-2004 р.р.
93. Україна в системі міжнародних відносин в 90-ті р.р. ХХ ст.. Інтеграція України в Європейський і світовий простір.
94. Рухи протесту на початку 2000-х р.р. Помаранчева революція.
95. Суспільно-політичне та економічне життя України в 2005-2010 р.р.
96. Авторитарний режим В.Януковича. Революція гідності.
97. Агресія Росії проти України. Анексія Росією Криму. Російсько-Українська війна.
98. Соціально-економічний розвиток України після Революції Гідності.
99. Євро інтеграційна політика України : угода про асоціацію між Україною та ЄС; режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України.
100. Культура і духовність в незалежній Україні.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспит з історії України на базі 11 класу надасть змогу зробити висновок про знання та вміння абітурентів, відслідкувати рівень засвоєння матеріалу, рівень сформованості логічного мислення, практичних вмінь та навичок самоосвітньої діяльності учнів. Завдання іспиту дозволяють оцінити сформованість усіх предметних компетентностей учнів.

Завдання складені згідно з програмним матеріалом 7-11 класів.. Кожен варіант підсумкової контрольної роботи складається з чотирьох рівнів, які відрізняються за складністю та формою тестових завдань.

Завдання першого рівня містять переважно тести, спрямовані на діагностування початкових уявлень абітурентів про предмет вивчення. До кожного завдання пропонувалося чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Кожна правильна відповідь оцінювалася по 0,5 балів.

Завдання другого рівня допомагають ґрунтовніше з'ясувати, наскільки абітуренти володіють термінологією вивчених тем. Кожна правильна відповідь оцінюється по 0,5 балів.

Завдання третього та четвертого рівнів - відкритої форми, вони орієнтовані на достатнє й високе володіння програмним матеріалом, вимагають від учня уміння застосовувати завданий алгоритм дій, описувати, характеризувати та аналізувати історичні явища та процеси, робити аналітичні висновки, а також показувати власне ставлення до подій і явищ. Кожна правильна відповідь оцінюється по 2 бали.

Критерії оцінювання

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень вступників
1. Початковий	1	Вступник може витворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності;
	2	Вступник може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні «так-ні»); частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними;
	3	Вступник може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані уміння та навички;
2. Середній	4	Вступник має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу
	5	Вступник знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карти, схеми; відповіді непослідовні та нелогічні;
	6	Вступник самостійно дає більшість визначень,

		самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхово аналізувати історичні події та явища і робити певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет);
3. Достатній	7	Вступник правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловлюваної думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми;
	8	Вступник має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює та чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого вступника; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення;
	9	Вступник вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання;
4. Високий	10	Вступник має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначати тенденції та, протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну;

	11	Вступник здатен до самостійного вивчення матеріалу; вміє застосувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на вступницьку наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно-історичні завдання;
	12	Вступник має системні знання, вміє їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

**Переведення балів в оцінку за 12 бальною системою
оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів
та оцінка вступних іспитів за шкалою 100-200**

Для абітурієнтів максимально можлива сума балів за екзаменаційну роботу становить 12 (див. таблицю 1).

Таблиця 1

<i>Номери завдань</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Усього</i>
I рівень	по 0.5 бала	4.5 балів
II рівень	по 0.5 бала	1.5 балів
3.1	2 бали	4 бали
3.2, 3.3	2 бали	2 бали
Сума балів		12 балів

Відповідність кількості набраних абітурієнтом балів оцінці за 12-бальною системою оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів та оцінка вступних іспитів за шкалою 100-200 наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

<i>Кількість набраних балів</i>	<i>Оцінка за 12-ти бальною системою оцінювання навчальних досягнень</i>	Оцінка вступних іспитів за шкалою 100-200
1	1	100
2	2	100
3	3	110
4	4	120
5	5	130
6	6	140
7	7	150
8	8	160
9	9	170
10	10	180
11	11	190
12	12	200

Основні підручники та навчальні посібники					
№пп/п	Назва підручника	Автор	Клас	Видавництво	Наказ МОН від
1.	Історія України (підручник)	Власов В.С.	7	Генеза	Наказ МОН від 20.07.2018 № 777
2.	Історія України (підручник)	Гупан Н.М., Смагін І.І., Пометун О.І.	7	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 20.07.2018 № 777
3.	Історія України (підручник)	Смолій В.А., Степанков В.С.	7	Генеза	Наказ МОН від 20.07.2015 № 777
4.	Історія України (підручник)	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	7	Ранок	Наказ МОН від 20.07.2015 № 777
5.	Історія України (підручник)	Гісем О.В.	7	Навчальна книга – Богдан	Наказ МОН від 20.07.2015 № 777
6.	Історія України (підручник)	Свідерський Ю.Ю., Романишин Н.Ю., Ладиченко Т.В.	7	Грамота	Наказ МОН від 20.07.2015 № 777
7.	Історія України (підручник)	Власов В.С.	8	Генеза	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
8.	Історія України (підручник)	Швидько Г.К., Чорнобай П.О.	8	Генеза	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491

9.	Історія (підручник)	України	Струкевич О.К.	8	Грамота	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
10.	Історія (підручник)	України	Гупан Н.М., Смагін І.І., Пошетун О.І.	8	Фоліо	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
11.	Історія (підручник)	України	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	8	Ранок	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491
12.	Історія (підручник)	України	Сорочанська Н.М., Гісем О.О.	8	Навчальна книга – Богдан	Наказ МОН від 10.05.2016 № 491